

Over **Vorm en Ruimte** (15 juli 2010)

- 1.0 **Object** en **Ruimte** zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.
  - 1.1 Zonder ruimte geen object en omgekeerd: zonder object geen ruimte.
    - 1.1.1 Ja. Een object heeft immers ruimte nodig.
    - 1.1.2 Ja. Een volledig lege ruimte bestaat natuurkundig niet.
- 2.0 Ruimte is een gegeven. Het object daarmee ook.
  - 2.1 **Vorm** komt voort uit een object.
    - 2.1.1 Vorm ontstaat op verschillende manieren. Twee daarvan zijn: **sedimentatie** en **clustering**.
  - 2.2 De verschijning van vorm is afhankelijk van een waarnemer.
    - 2.2.1 Een waarnemer, bijvoorbeeld een mens, staat in een wederkerige relatie met zijn leefwereld.
      - 2.2.1.1 Een mens ziet of voelt een vorm omdat deze bij zijn wereldgrootte past. Een regendruppel wordt niet of nauwelijks door een mens onderscheiden maar voor een mier is een druppel een groot gevaar vanuit de hemel.
      - 2.2.1.2 Waarneming van vorm is schaal- en soortafhankelijk.
  - 2.3 Daarom: Vorm verschilt
  - 2.4 Maar wel: Vorm komt voort uit het object en is dus ook onlosmakelijk verbonden met ruimte.
- 3.0 Geldt dan: Zonder ruimte geen vorm en omgekeerd?
  - 3.1 Zonder ruimte geen vorm?
    - 3.1.1 Ja. Indien er geen ruimte is dan “past” vorm niet, aangezien vorm voortkomt uit een object dat ruimte nodig heeft.
      - 3.1.1.1 Dit gaat dan over een fysische ruimte. Er bestaat natuurlijk ook een waargenomen ruimte: een biologische ruimte.
    - 3.1.2 Ja. Ook als de biologische ruimte afwezig is, bestaat vorm niet.
      - 3.1.2.1 De vorm is dan namelijk schaalloos en daardoor betekenisloos.
      - 3.1.2.2 Anders zou het punt 2.3 tegenspreken.
  - 3.2 Zonder vorm geen ruimte?
    - 3.2.1 Nee. Indien er geen vorm is, dan bestaat eventueel wel het object, en daarmee de (fysische) ruimte.
      - 3.2.1.1 Zonder vorm geen ruimte? Geldt dit dan wel voor de biologische ruimte?
      - 3.2.1.2 Ja. Het gaat hier om de ruimte zoals wij die ervaren in samenzijn met vorm.
        - 3.2.1.2.1 Zie “The Ecological Approach to Visual Perception” van J.J. Gibson.
        - 3.2.1.2.2 Vorm geeft omgekeerd ook schaal aan (biologische) ruimte. Vorm creëert tevens verschillende soorten ruimten. Voor-, achter, tussen- of nevenruimten en dienende en bediende ruimten. Beeldend kunstenaars en architecten hebben hierna veel onderzoek verricht.
  - 3.3 Het schilderij van Kazimir Malevich (Suprematisme 1917–1918, Stedelijk Museum Amsterdam). Aan de rechterkant gaat het gele vlak geleidelijk over in de achtergrond. Aan de linkerkant onderscheidt het zich scherp met de achtergrond. Is het gele vlak altijd een vorm? Wanneer is het vlak geen vorm meer?
- 4.0 Kunst en ook architectuur richt zich op vorm in ruimte.
- 5.0 Bouwkundige iconen, blobs richten zich enkel op vorm. Ruimte is ondergeschikt en dienend aan de vorm.

6.0 Ik pleit in architectuur voor het omgekeerde: onderzoek eerst ruimte en daarna vorm.

7.0 Geef ruimte vorm!